

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Megjelenik minden vasárnap
TELEFON 14 SZ.

Főmunkatársak
KISS GYULA SZENDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő
BERKOVITS MÁRK
Belmunkatárs CSAJÁGI BERNÁT

Egész évre 8 K, félévre 4 K,
negyed évre 2 K
Egyes szám ára 20 fillér

Az ingyenes népoktatás.

Magyarország kulturális élete jelentős fordulathoz jutott az ingyenes népoktatás törvénybe iktatásával.

A merre elviszi a hirt az országba az ujság, bizonyára mindenütt akképen fogadják, mint korszakos alkotást, mellyel jó néhány lépéssel előbbre jutunk, ha a nagy nemzetek általános jóhatásu intézményeivel versenyezni akarunk. Apponyi gróf a maga ministeri programjának ismertetése kapcsán a költségvetési feladatok vázolósa közben, beékelve más jelentések és ismertetések közzé, akként beszélt a nagy alkotásról, mint hogy ha ez a legtermészetesebb és magától értetődő dolog lenne, hogy oly szociális köteleességet teljesít, mellyel már minden kulturállam rendelkezik.

Kiemelte a javaslat nemzeti jelentőségét, de nem sokáig időzött nála, a minek lehetett politikai célzata, de lehetett egyszerűen az is az oka, hogy amugy is gyakran kell visszatérni hozzá. Mert hát minden, a mi e kérdéssel összefügg, kész előzmény volt ahhoz, hogy a teljes reform megérjen és hogy megvalósításához minél előbb módot

találjanak. Magyarország kulturális élete e nélkül nem rendelkezik a fejlődés alapfeltételeivel. Hogy irni olvasni megtanuljon, arra mindenkinek akként kell alkalmat szolgáltatni, hogy akár csak a levegőhöz hozzájuthat, a tudás elemeihez való utat ne lehessen elzárni senki elől, Apponyi, a ki a beszédét akképen kezdte, hogy nem mondhatná hogy meg van elégedve az eredménnyel egyszerre tapasztalta, hogy viszont, a kik terveit hallgatják a legnagyobb mértékben meg vannak elégedve övele.

Bizony vissza kellett térni e tervhez akkor is, amikor a megvalósításhoz szükséges összegek előteremtéséről kellett beszélni, holott szintén beszéde elején hangoztatta, hogy egyik minister nem háríthatja a felelőséget a másokra, miként ő nem is okolja a pénzügyministert, ha nem tud többet adni, mint amennyit ad s megvan győződve a felől, hogy ép oly szívesen bocsátana még többet rendelkezésére. De a költségek elő fognak kerülni. Bizvást mondhatjuk évtizedek sok szolámánál fontosabb célt szolgálunk vele. És ha valahol, valamikor, akármikor, gyakran vagy ritkán Apponyi, ministerségének szelleme iránt kétségek merültek fel, ha félreértések keletkeztek, ime Appo-

nyi, aki igen ritkán nyilatkozott, aki nem töltötte az időt szószaporító védekezésekkel, egyszerre ezzel a ténnyel minden elenkező véleményt elhallgattat és bebizonyítja e nagy európai szellem, mit tud produkálni a nemzet részére.

Európai szellem nemzeti tartalommal. Apponyi, a ki világhírű lett és művelt nemzeteknél mindenütt ünneplésben részesült, megmutatta, hogy miképen kell kulturális intézménnyel egy időben nemzeti politikát csinálni, ugyanakkor szociális hódítást végezni és egyben felemelkedni amaz államok színvonalához, ahol a népoktatás ingyenességének áldásait már élvezik.

Ime ezért kellett Apponyi kultuszministernek, Apponyi a nagylátókörű, a minden fejlett ország kulturéletében otthonos férfiú és aki egész életében a nemzeti irány sürgetését, annak előbbrevitelét legfontosabb feladatának tartotta, ezért kellett, hogy vállalja a ministerium feladatait a melyek, mint látható, nem mindig burokratikus munkából állanak. Minden többi cselekvése és terve is harmonikus ezzel az irányzattal. Itt van annak a bejelentése, hogy a magyar nyelv oktatásáról szóló törvénytervezeten dolgoznak. Itt van a tanfelügyelői intézmény fejlesztés-

TÁRCA.

Arva Farkas Zsófia

Irta Lampérth Géza

Egy kétszáz évvel ezelőtt ifju menyecske szomorú irásáról esik szó imitten. A méltóságos fejedelem Rákóczy Ferencz nemes nagy lelkének beszédes tanubizonyosága ez a sárgult levél is, amelynek durva papírosára árva Farkas Zsófia vetette finom betűkkel bubánattal teljes panaszos sorait, közbük hullatván szemének égető keserű könnyeit . . .

Anno 1700, amikor még csöndes, — hajh, olyan szörnyűségesen csöndes! — idők jártanak a magyar fölött, akkor jegyzé el nemzeti és vitézlő Gombos Imre ifju legény hités társául Farkas Zsófiát hajadon leányságában. El is röpitette hamarost az atyai háztól négy szép csengős, cifra csótáros paripán a tulajdon fészkebe. Tizenkét villásszarvu fehér ökör huzta utánuk derék vasas szekereken a „tejbe aprítani valót“. A tejet hat szép fejős tehén vitte s csak ugy ráadás képpen a többire ott maradt Gombos uram portáján a tizenkét villásszarvu fehér ökör is, vasas szekerektől fejős tehenestől.

Boldog szép életet is élt az ifju pár egynehány esztendőig, amíg ez a csöndes idő tartott. Hanem egyszerre azután csak valami nagy zaj kerekedett valahol odafönn a Verhovinán. Először még azt hitték, akik megszíról hallották, hogy csak afféle bujdosó szegény legények zenebonája az, amit majd szépen elcsöndesít a német zsandár. De

csakhamar kisért, hogy az bizony tárogatók sírása, karabinok pattogása és csatakiyók zengése — együttvéve pedig a feltámadott magyar szabadság harci riadója. A mit ha ki meghal s magyar vér pezseg az ereiben, hát megy utána vakon, minden poklokot keresztül.

Meghallotta vitézlő Gombos Imre is, és ment utána ifju tüzzel, öreg fringival, magános árvaságra hagyván szép ifju asszonyfeleségét.

S árva Zsófia epedve, busongva csak várta, csak várta a hirt harcok mezejéről, dali hitveséről. Évek mulásával megjött a a hír, jaj, de nem volt benne köszönet. Pedig vitéz nagy ur küldte. Gombos Imre óbester. Olyan hideg volt az a levél, mint a téli éjszaka, melyen beállított véle a staféta. Szegény Farkas Zsófi majd meg dermedt tőle, mikor elolvasta. Az volt benne, hogy ne várja tovább Gombos Imre óbester, mert ha haza jön is, nem néki jön im-már . . .

Meg is jött az óbester ur nem sokára szép kuruc had élén . . . de hajh! nem Farkas Zsófiának. Hiába hullt könnyje, záporosó módra, esdő, kérőszóval, mind a nyögő gerle, hiába kérdezte, hiába kérlette urát. Az csak felültette két ökrös szekérre s két kuruc huszárral haza kísértette az atyai házba.

Ott is csak várt, remélt a szegény menyecske. Nem lehet ez egyéb, hanem kegyetlen tréfa vagy szörnyűséges álm, vigasztalhatta magát. És várta, várta, az urát, hogy majd egyszer csak betoppan és mindent megmagyaráz. De csak nem jött az óbester ur. Később aztán már nem is várta,

csak a tulajdon szép jószágát, amit az atyai háztól vitt s a mi isteni és emberi jusson most is őt illeti. Hát mást nem is: szép selyem szoknyáit, gyöngyös kalárisát, arany bogláráit, gyémántos függőit majd csak visszaküldi. Hiszen ezeket az asszonyi portékákat ugy sem használhatja.

De csak egy kis hirt kapott mindezek helyet Zsófi asszony. Azt, hogy akadt már ezeknek a portékáknak is gazdája, aki használhatja s használja is őket. Asszony jött a házba . . .

Most már mindent megértett árva Farkas Zsófia. Csalódott szíve nagy fájdalomában pennát fogott és minden árvák és gyámoltalanok pártfogójához, a méltóságos fejedelemhez megírta panaszos levelét eképen:

Méltóságos Fejedelem,
nekem jó kegyelmes Uram!

Hogy az Uristen Nagyságodat sok szegény gyámoltalan özvegyek, árvák és az nemes Haza szerencséjére sokáig éltesse s birodalmassá tegye, alázatosan kívánom.

Elhíttvén azt magammal, hogy a Nagyságod kegyelmes színe és tekinteti elől egy szegény is igaz és helyes alázatos kívánságában üresen vissza nem tér, én is azért ily bizodalommal viseltetvén, nagy alázatosan akarom Nagyságodnak declarálnom: mi nemű megbántódásom lött legyen az a fellyebb elmúlt egynehány esztendőkkel ez előtt Gombos Imre urnál, ki is engemet hajadon leányságomban magának jegyezvén, hités társul ugyan annak az évnek rendi szerint magához is vivén, élt velem jó életet egynehány esztendőig. Micsoda istentelen gon-

tése és reformja, hogy a tanítóképzők részére külön szakfelügyeletet létesít, hogy aztán a tanfelügyelők tevékenysége teljesen az elemi iskoláknál maradjon, mert azt mondja, hogy ennek igen kedvező hatása van a nemzeti irányu fejlesztésére. — Változnia kell természetesen a tanítóképzés rendjének is és meg is változik akként, hogy a tanító olyan ismereteket sajátít el, a melyek a gazdasági élet körébe vágnak s ezekkel közelebb jut a néphez.

A tanító — ugymond Apponyi — legyen valóságos vezetője az ifjuságnak és a népnek, nemcsak a nevelés és a tanítás terén, hanem az anyagi téren is — a lelkesül együtt, mert a műveltséget nemcsak terjeszteni kell a mostani generációban, hanem romboló munkákat is meg kell akadályoznunk. A magyar nemzeti állam nemzeti erejét konszolidálni kell. És valóban az egész ország lelkesedése fogja Apponyi cselekvéseit üdvözölni, akire bizvást ráillik az angol közmondás:

„The right man on the right place.“

Bácsbodrog vármegye jegyzői egyesület ügyei:

A Magyarországi Községi és Körjegyzők Orsz. Központi Egyesületének Elnökségétől

Meghívó

a magyarországi községi és körjegyzők országos közp. egyesülete által Budapesten, Pesti-Pilis-Solt-Kiskun vármegye székházának közgyűlési termében f. é. június 29-én d. e. 9 órakor tartandó *rendkívüli közgyűlésre* és ugyanott jun. 28-án d. u. 3 órakor tartandó *választmányi ülésre*.

Tárgysorozat:

1. A m. kir. belügyminister ur leirata a községi és körjegyzők gyermekei és árvái számára létesítendő internátusok állami támogatása tárgyában.
2. A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete pártolás végett megküldi a községi és körjegyzők leánygyermekéi számára 100 alapítványi hely létesítése iránt a m. kir. belügyminister urhoz intézett kérvényét.
3. A községi és körjegyzők Erzsébet

dolat ennek utána esvén elméjére, magátul engemet elűzött s házatul két ökrön édes Atyámról álló házamból küldött. Minden javaimat valamelyik édes atyámról állók voltak s úgy édes anyámról (melyeket specifice alázatosan feltöttem) elvötte hatalmasan, magánal megtartotta, semmimet ég alatt énnekem vissza nem adta, hanem mindeneiket mostani feleségének adott. Hogy pedig már szegény gyámoltalan voltam s másik az (t. i. Gombos) öbesterré is hogy lött, nem volt annyi tehetségem, hogy törvénynyel is perscualhattam volna igaz prentensiomat.

Most annak okáért Nagyságod kegyelmes lábához nagy alázatosan borulok, reménykedvén az istenért is, hogy megtekintvén Nagyságod énnekem ily nagy gyámoltalan állapotomat, és minden javamból való kifosztatásomat, megtekintvén azt is, hogy minden nemzetségim kurucságban az magyar haza mellett estek el, méltóztassék egy oly parancsolatot kiadatni hogy valamim még az specifikált javamból találhatnának Gombosné asszonyomnál, azokat visszaadná minden per-patvar nélkül. Ugy az miket elköltött is, azokat is tartoznék visszafizetni, mint nem magáét, mert mind azokat, én magam vittem édes atyámról álló házamból Gombos uram házához.

Mely nagyságodat ilyen szegényekhez való kegyelmességéért az Uristen megáldja Nagyságodat, az mint én is Nagyságod hosszu szerencsés életéért s birodalmáért Isten előtt alázatosan imádsággal megjeleni el nem mulasztom. Elvárván Nagyságod kegyelmes jó választat.

királyné országos segítő-egyesülete alapszabályainak megalkotása.

4. A m. kir. belügyminister ur leirata a községi közigazgatási szakkönyvtárak létesítése tárgyában.

5. Az elnökségnek az adóreformra vonatkozó előterjesztése.

6. A lemondás folytán megüresedett egyleti főjegyzői állás betöltése.

*

Erre a közgyűlésre a vármegyei egyleteket, mint rendes tagokat, elnökeik útján, továbbá az orsz. egyesület tisztviselőit, választmányi, pártoló és tiszteletbeli tagjait, külön-külön, következő megjegyzéssel hívjuk meg:

1. A vármegyei egyesületek küldöttei megbízó-leveleiket küldjék el f. é. június 24-ig Varga Károly egyli. aljegyzőnek (lakik Nagyselyk, Nagyküküllő vmegye), vagy ha ebben akadályozva volnának, adják át azt az egyesület elnökségének, legkésőbb f. é. jun. 28-án Budapesten a Pannónia-szállóban. A megbízó-leveleken föl kell tüntetni az illető vármegyei egyesület elnökének nevét, lakását és az egyleti tagok számát is.

2. A vármegyei egyletek elnökei gondoskodjanak, hogy a vezetősök alatt álló egyleteket terhelő orsz. egyesületi tagsági díjak f. é. június 24-ig Lázár József egyesületi pénztárnoknak Tiszaföldvárra elküldessenek vagy a gyűlés napján Bpsten kifiztessenek.

3. Az Erzsébet királyné segítő-egyesület alapszabálytervezetének egy-egy példányát a vmegyei egyletek elnökeinek tanulmányozás végett ezzel a meghívóval megküldjük. Mezőtúr, 1908. május 24.

Varga Károly
aljegyző.

Uzskay Bálint
elnök.

HIREK

— **Meghívó.** A Kulai Dalárda 1908. jun. 27-én, a „Zöldkert“ nyári helyiségeiben, táncal egybekötött alapszabályszerű dal-estélyt rendez, melyre t. címet (és b. család-ját) tisztelettel meghívja. Belépti-díj: személyenként 1-20 K. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel elfogadunk és hirdalban nyugtázunk. Műsor: 1. Goll János Kedvelt Magyar Dalok. 2. Abt Ferenc Májusi éj. 3. Dr. Horváth Ákos Népdalegyveleg. 4. Jäger F. Bordal.

— **Deák Leó,** a „Budapesti Kereskedelmi Akadémia“ akadémiái tagozatán a most megejtett záró-vizsgálatokon úgy a bank-, mint a biztosítási-szakon (hazánkban elsőnek) jól képesítettet.

Nagyságodnak, mint jó kegyelmes Uramnak alázatos szolgálja
Árva Farkas Sophia s. k.

Kivül. A Méltóságos Erdélyi Fejedeleml Felsővadászi Rákóczy Ferencz nagy jó kegyelmes urához alázatos instanciája az belül megirt személynék.

Alázatos instanciájához egy memóriálét (jegyzéket) is csatolt Farkas Zsófia azokról a dolgokról, a melyeket visszakövetelt vala. A már említett selyemszoknyákon (tizenöt darab vala ilyen) arany ezüst pártákon, gyöngyös főkötön, kilenc arany gyűrűn stb. kívül 15 pontumokban föl sorolt itt, mint atyai házból eredő tulajdonát, 100 körmőci aranyat, 500 német forintot, 400 magyar forintot, 100 körmőci tallért, nem felejtí ki a tizenkét ökröt se „vasas szekeresestől“, sem a hat fejős tehenet. . . Végezetül két láda fehér portékáját (fehér ruha) is követeli, kiket isten győznék leírni. . .

A memoriale, mely nem éppen megvetendő hozományról tesz tanúságot, így végződik. „Ezeknek restitúcióját, úgy mint az magam tulajdon jószágát, kívánám nagy alázatosan kegyelmes uramtól.“

Es reménységében nem is csalódott Árva Farkas Zsófia. Alázatos instanciája Rákóczyt az egrí táborban találta. S a nagyszívű fejedelem, hadak vezérlése és országos nagy gondok közepette is, meghallgatta a gyámoltalan nő panaszát. Szigorú rendeletben utasította Gombos öbestert hogy „aminemü portékái az instáns asszonynak nála találhatnának“, azokat annak rendi és módja szerint visszaszolgáltassa, másképpen nem cselekedvén!

— **Műkedvelői előadás.** Élvezetes és minden tekintetben ritka kedves estében volt részük azoknak, akik Úrnapján a Hokstok szálloda pompás helyiségében megtekintették a kulai iparos dalárda által jótékony célra rendezett műkedvelői előadást. Ezuttal — reprice ugyan — Csepreghy Ferenc örökbecsű 3 felv. népszínműve a „Sárga csikó“ — mely darab, ugylátszik, souverain ura marad a magyar színpadoknak — került színre. A közönség feszült várakozással tekintett az előadás elé. De nem is csoda, mert hiszen már hozzá van szokva ahhoz, hogy ismert műkedvelői csak új sikert hoznak magukkal a színpadra és új kellemes meglepetést nyújtanak a szemlélőnek. S a közönség várakozásában nem is csalódott. Amit kiki magával hozott, agiohanyatlás nélkül — sőt agioemelkedéssel vitt magával el. Mert minden „hazabeszélés“ nélkül elmondhatjuk, hogy a szereplők a darabot fokozatos niveau-ra vitték előbbre a cselekmény tovább fűződő fonalával, úgy, hogy a közönség figyelme és érdeklődése dacára az egyenlítői hőségnek — nemcsak hogy nem csappant meg egy pillanatra se, de tetszése a darab végével a szünni nem akaró száz és száz „kézbeszédében“: a tapsban, frapánsul nyilatkozott meg. Bakaj Andrást — a lelkiismeretétől üldözött parasztagdát — Kempl Lajos kifogástalanul játszotta. Mig leánya — Erzsike — akit Gyurits Rozika személyesített, valóban kedves és elragadó parasztleányka volt, akiről, amint ott ügyeskedett a színpadon, nem egyhamar siklott le a szem. Csorba Márton szerepében pompásan illeszkedett bele Mészáros Gyula, aki mellett felesége — Ágnes — Art Margit érvényesült közvetlen és már ismert játékaival. Ifj. Krebs Péter, mint Gelecséri, hamisítatlan pusztabíró mutatót be. Regéc Illés, Laci szerepét könnyed és tetszetős játékaival oldotta meg. Ifj. Schmidt István pedig oly természetesen „Boltos Icigcskedett“, hogy folytonos derűltségben tartotta előadásával a közönséget. Gyurkovits Sándor és Tex Ferenc valóságos két vérbeli és praktizált koldus volt. Pavlákovits Teréz, Trézi szolgáló, egész kifogástalan fehér cseléd volt. És a többi? Rendre? Mind? Egymásután? Kifogástalanul és nuance-irozva játszott. Egy külön szótárra volna azonban szükségem, ha az összes szereplőket méltatnám és egy Times terjedelmű lapra. — Egyet azonban nem mulasztatunk el s amit talán első sorban kellett volna megjegyeznünk és kiemelni, elismeréssel adózni a rendezés munkájáért Szegő József rendezőnek, aki, sem fáradságot, sem időt nem kímélt, hogy egy tökéletes összhangu, fegyelméleten előadott előadásban részesítse közönségünket. Juli 2

— **Vármegyei közgyűlés.** Bácsbodrog vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 27-én tartja meg rendes évnegyedes közgyűlését.

— **Főgimnázium.** Az ujverbázi algimnáziumnak főgimnáziummá leendő kibővítése már a legközelebbi 1908-9. tanévben megnyíló V. osztállyal megvalósul. A ministerium a község által előterjesztett szerződést jóváhagyta. A verbáziak kultura utáni törekvéseire igen szép fényt vet azon körülmény, hogy a jobbmodu verbázi szülők kötelezték magukat, hogy az V. osztályba kerülő fiak után tetemes nagyobb tandíjat — 150 koronát — fizetnek.

— **Állandó választmány.** A vármegyei évnegyedes közgyűlés tárgyainak előkészítése céljából az állandó választmány folyó hó 24-én és a szükséghez képest a következő napokon mindenkor délelőtt 9 órakor ülést tart.

— **Gazdasági tanulmányút Angliában.** A mult évi németországi tanulmányút minitájára az Omge a folyó évben Angliába vezet nagyobb tanulmányutat. A résztvevők Anglia legintenzivebb mezőgazdaságába fognak betekintéssel bírhatni. Vármegyénkbeli Piukovits József, Regényi Gábor, Lebach László, Törley Bálint és Magyar Jenő vesznek részt.

— **Tűzoltóink ünnepe.** A kulai önk. tűzoltóegylet a múlt vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését a község háza tanács-termében a működő és pártoló tagok élénk érdeklődése és a szomszédos községek: Cservenka és Óverbász tűzoltóegyleteinek szíves részvétele mellett. A közgyűlést Dr. Ormay Kálmán elnök-főparancsnok, járási tűzfelügyelő rövid üdvözlő beszéddel nyitotta meg, amelynek elhangzása után a napirendre kitűzött tárgyak kerültek elintézésre. A parancsnokság jelentését az egylet mult évi működéséről a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette, a mult évi zárószámadásokat jóváhagyta és a választmány által előterjesztett költségeloirányzatot elfogadta. Ez utóbbival kapcsolatban igen üdvös és praktikus határozatot is hozott a közgyűlés. Ezen határozat szerint ezentúl a kulai önkéntes tűzoltóegylet működő tagjai egyenruházatukat az egylettől fogják kapni, a ruha árát azonban a jelenléti díjakkal fogják törleszteni. A gyakorlatokon való megjelenésért ugyanis minden működő tag 50-50, a tűzvédsznel való közreműködésnél pedig 70-70 fillért fog kapni, amely jelenléti díjak a ruhaszámlán fog minden tagnak javára iratni. Az újítás mindenestre okos és célszerű, mert ez által lehetővé tétetik a tagoknak, hogy egyenruhában vegyenek részt az egylet minden ténykedésében, de másrészt az ambíciójuk is fokozódik, ha látják, hogy a mulasztásokból származó anyagi veszteségekért némi kárpótlásban részesülnek. A közgyűlés után a kulai tűzoltók díszgyakorlata következett a vásártéri mászóháznál, s ezt már óriási közönség nézte végig. Tűzoltóink ezen alkalommal két fecskendőnek iskolai-és gyorszerelését mutatták be a vendégtűzoltóknak, végül igen szépen sikerült mászógyakorlatokat tartottak, s minden mutatványukkal zajos tetszés nyilatkozatokra ragadtatták a néző közönséget, amely a gyakorlatok befejeztével lelkesen gratulált is Manhold Kálmán szakasparancsnoknak, ki a tanítási fárasztó munkáját végezte és a gyakorlatokat vezette. A gyakorlatok befejeztével Dr. Ormay Kálmán pompásan megvendégelte az összes tűzoltókat és vendégeit a Gerber-féle vásári sátorvendéglőben, a mely lakomának 15 kg. marhahus, 1 nagy bárány, 75 liter sör és 107 liter bor esett áldozatául és már 8 óraker vége is volt. Ad multos annos!

— **Az Ujvidék és Pétervárad között** építendő vasszerkezetű Dunahíd ügyében arról értesítette a kereskedelemügyi minster a napokban Ujvidék városát, hogy a szükséges előmunkálatok eszközzése céljából Szántó minsteri tanácsost és Zielinszky Szilárd műegyetemi tanárt a helyszínére küldötte. — Az építkezésekkel valószínűleg már a jövő tavasszal hozzáfognak.

— **Az elhagyott gyermekek.** A belügy-minister körrendeletben figyelmezteti az árvaszékeket, hogy a gyermekek elhagyottságának megállapításánál nem kell bevárni az ügy befejezését, hanem ha a szükség úgy kívánja, be lehet a gyermeket szállítani az állami gyermek menhelybe az elhagyottsági határozat meghozatala előtt is. A vmegyeyi árvaszékek eddig is ezt az elvet követték, de a községek nincsenek teljesen tisztában ezzel a kérdéssel, azért az előljároságokat is figyelmeztetni kell, hogy valahányszor azt látnák, hogy a gyermek erkölcsi vagy anyagi jóléte azt követeli, hogy azonnal adják őt át az állami gyermekmenhelynek és ne várják meg az árvaszéknek intézkedését, hanem azonnal szállítsák be a gyermeket. Ebből rájuk semmiféle kötelezettség nem hárul, még azon esetben sem, ha az árvaszék nem találna okot az elhagyottság kimondására. A minster rendeletének is az a célja, hogy megvédje a gyermekeket minden veszedelemtől, mely gyakran éppen abban áll, hogy késedelmeskednek a gyermek beszállításával. Az előljároságok maguk is elintézhetik ezt a kérdést; ha sürgősen követeli a gyermek érdeke annak menhelybe vitelét, kérjenek vasuti jegyet a menhelytől és azonnal szállítsák be a gyermeket és erről tegyenek újólag jelentést az árvaszéknek.

— **Meteor esőt jósol.** Meteor írja: június havának hátralevő fele a csomópontokon elég esőt fog hozni. A 21. és 28-iki csomópontok csapadékos jellegűek, különösen ez utóbbi körül fejlődhetik ki nagyobb esőzés. Június hátralevő csomópontjai 18, 21, 22, 28, 29 és 30-ra esnek. A 21. és 28-ikiek esős, a többiek meleg és elég szárazjellegűek.

— **A katonaság az aratáson.** A király elhatározásából, a közös hadsereg tényleges állományu legénységének jelentékeny részét, az aratómunkákban való résztvehetés céljából, az aratás idején három hétre szabadságot fogják. Ebben a 4. 5. 7. és 13. hadtestparancsnokságokhoz tartozó csapatok legénységét előreláthatólag július elejétől kezdve a 6. és 12. hadtestparancsnokságokhoz tartozó legénységet pedig nagyobb részét július második felétől fogják részesíteni. Három hétnél hosszabb időre terjedő szabadságot nem engedélyeznek. A lovasított fegyvernemekhez, valamint a műszaki csapatokhoz beosztott legénység, a különleges szolgálati viszonyokra való tekintettel, csakis kisebb számban lesz szabadságot. A kedvezményt csakis azok a katonák kapják meg, akik a szabadságuk ideje alatt az aratómunkában valósággal résztvesznek. Első sorban azokat szabadságot adják, akiknek saját mezőgazdasági birtokuk van, vagy akiknek szülei ilyen birtokosok vagy bérlők. Negyven katasztrális holdnál nagyobb birtokok tulajdonosai, illetőleg fiaii ilyen kedvezményt nem kapnak. Nem adható meg a kedvezmény arra a célra sem, hogy katonák mezői munkák végzésére hivatalból kirendeltesse. A kérvényeket a tartózkodó helynek községi vagy városi előljároságánál kell benyújtani, amely a kérvényben előadottak valódiságát bizonyítja. Amennyiben a katonák maguk kéri a szabadságot, kérelmüket — a községi bizonyítványok beterveztése mellett — rendes szolgálati uton terjesztik elő. A községek előljároságainak kötelessége most már a szülőket felvilágosítani, hogy az aratás bekövetkeztéig a szabadságot iránti intézkedéseket megtehessék.

— **Menedékház építése.** A Sajkásszentiván községben 18.778-70 K költség keretén belül létesítendő menedékház építésére a község előljárosága f. é. május 30-án tartott árlejtést. Ajánlatot tettek: Mayer Henrik (Sajkásszentiván) 6%, Hartwein Frigyes (Óverbász) 1%, Lotz András (Óverbász) 5-75%, Kullmann Frigyes (Titel) 2-5%, Spitz József (Ujvidék) 5%, Meder Henrik (Titel) 4%, Eidermüller testvérek (Ujvidék) 2%, Friedrich Fülöp (Ujverbász) 6-5%, Lahner László (Ujvidék) csak az ácsmunkára 8%, Pletikoszity József (Ujvidék) 8-5%, Riesz Jakab (Ujverbász) a melléképületre 5% áremeléssel, Steinitz Mór és társa (Alsókaból) valamennyi ajánlattevőnél 1% olcsóbban. A község a kivitellel Mayer Henriket bizta meg.

— **Szegényház átalakítása.** Felsőszentiván község előljárosága június 21-én d. u. 2 óraker a községi szegényház átalakítására árlejtést tart. Kikiáltási ár 5569-46 K, bányatpénz 10%. A feltételek, részletes költségvetés és a terv a községi jegyzői irodában tekinthető meg.

— **Verseny, csikó és vicinális között.** Egy érdekes jelenetnek voltak a baja — zombori vonat utasai szemtanúi. Amikor a vonat a garai állomásra „dübörögve” kifu-tott, kint a nyílt pályán hozzá csatlakozott egy csikó és csökönyösen a vonat mellett futott. A mozdonyvezető neki eresztette a gőzt és gyorsaságra ösztökélte a cammogáshoz szokott vasparipáját. De hiába. A csikó hol a vonat előtt, hol meg mellette volt. Így ment ez jó ideig. Egyszerre csak neki iramodott a csikó és előre futott. Vagy tíz perc múlva érkezett a vonat a vaskuti váltóórsházhoz. A versenyző csikó ott állt és kipihente a neki éppen nem fárasztó versenyt és barátságosan üdvözölte legyőzött ellenfelét — a vicinált.

— **Elegáns kiviteli, divatos és tartós** cipőkből legolcsóbb beszerzési forrás, női chewro K 6-60-tól és feljebb, férfi chewro és box K 7-20-tól és feljebb Kardos J-nél Kulán.

— **A tüdővész pusztítás.** A belügy-minister legújabb jelentése szerint Magyarországon 1907. január havában gümőkórban elhalt összesen 6667. E számból Bbodrog vmegyére 210, Bajára 10, Szabadkára 35, Ujvidékre 8, Zomborra 8 esik.

Eljegyzési
Lakodalmi
Damast
Eolienne

Selyem

és „Henneberg“ selyem 75 kr-tól feljebb, bérmentés és vámentesen. Minta postafordultával. Megrendelések bármely nyelven intézendők: an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Az esküdtszéki szolgálatra képesített férfiak összeírása folyamatban van, felhivatnak mindazok, kik magokat az összeírásba felvenni óhajtják, hogy **június hó 28-ig** Koller László segédjegyzőnél a község házában jelentkezzenek.

Kula, 1908. jun. 15.

Előljároság

Gabona árak: Budapesten:		
Buza októberre	—	11.58
Zab	—	8.40
Tengeri júliusra	—	6.90
Kulán:		
Buza	—	11. —
Zab	—	7.50
Tengeri	—	6.20

Anyakönyvi irat-gyűjtő táblák

nemzeti szalaggal, piros feliratokkal; házassági, születési, halotti és vegyes iratoknak; valamint nyomtatott címkék az összes nyilvántartások és jegyzékekhez. Az anyakönyvi főfelügyelőség előírása szerint kapható

WALTER VILMOS, férfi-szabó, KULÁN,

— A HOKSTOK SZALLODA MELLETT —
Ajánlja magát

a legújabb divatu öltönyök elkészítésére
Nagy mintaválaszték bel- és külföldi szövetekből

Könyvek bekötésére

legalkalmasabb a nyári időszak. Ilyenkor

— olcsóbban dolgozik —
Berkovits Márk könyvkötészete, Kulán.

7 év óta **VAJGYÁR**
fennálló

4-100erejű motorral berendezve,
— más vállalat miatt — eladó.

Welker Keresztély vajgyáros Torzsa

PONGRÁCZ A. SÁNDOR, URI-SZABÓ

Kulán a Ferenc-József-téreni bérpalotában)
Készít a legújabb facon szerint öltönyöket.
Nagy raktár honi és külföldi szövetekből.

■ UJ NYOMTATVÁNY! ■

„TÖRZSKÖNYV

község és a kezelése s felügyelete alatt álló alapok ingatlan vagyonaáról“
szóló új nyomtatvány kapható
Berkovits villamüzemü nyomdájában Kulán

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, „LOSONCZI DRILL”
VETŐGÉPEK, RESICZAI ACELEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST

16-20

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, V. Váci-körút 32

AZ UJSÁG politikai napilap

Felolvasó: Gajári Ödön

Társzerkesztő: dr. Ágai Béla

Főmunkatársak:

Herczeg Erence, Kenedi Géza, Kóbor Tamás,
Kozma Andor, Mikszáth Kálmán

Előfizetési árak:

1 hónap 2.40 K, 3 hónap 7 K, 6 hónap 14 K,
1 év 28 K

AZ UJSÁG a DIVAT SALON-nal együtt
leszen előfizetve 3/4 évre 9 K

Cím:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-út 54
Vidéki előfizetők figyelmébe! Vidékről
Budapestre érkező, itt tartózkodó vagy
átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem New-
York-Palota Erzsébet-körút 9. menetrendek-
kel, járúdok prospektusával és egyúttalában
minden tudnivalóval a legkészségesebben áll
rendelkezésre

Az Olvasóterem reggel 8-tól este 8-ig van nyitva

726 sz. 1908.

Óverbász községétől

Pályázati hirdetmény

Óverbász községben üresedésbe jött
egy *gyalogrendőri* állásra pályázatot
hirdetünk. Ezen állás javadalmazása
havi utólagos egyenlő részletekben
folyósítandó 600 K készpénzfizetés,
teljes felszerelés és ruházat.

Előnyben részesül aki magyar nyel-
ven kívül a német és szerb nyelvet
beszéli. A kellőleg felszerelt kérvények
az alulírott előjáróságánál *jun. 28-ig*
nyújtandó be.

Óverbász, 1908 június 12.

Kiss Gyula
jegyző

Tyirity P.
bíró

1675/1908 tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kulai kir. jbiróság mint tkvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy Veprőd község árvapénz-
tára végrehajthatónak Mathesz János és neje
Pascht Margit veprődi lakos végrehajtást
szennedők elleni 193-83 K tőkekövetelés és
járuléki iránti végrehajtási ügyében a zom-
bóri kir. tszék a kulai kir. jbiróság területén
levő a veprődi 528 sz. betétben A+1 sorsz.
182 b hrsz. 23 öisz. a. 204 öi területű ház
800 K ezennel megállapított kikiáltási árban
a végrehajtási árverést elrendelte, és hogy a
fenebb megjelölt ingatlan **f. é. július 18-án**
d. u. 3 órakor Veprőd község házában meg-
tartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az in-
gatlan becsárának 10 %-át vagyis 80
koronát készpénzben, avagy az 1881. LX.
t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal szá-
mitott és az 1881. nov. 1. 3333 sz. a. kelt
igazságügyministeri rendelet 8 §-ban kijelölt
óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezé-
hez letenni, avagy az 1881 LX tc 170 § értelmé-
ben a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elis-
mervényt átszolgáltatni.

Kulán, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál
1908. május 12.

PETNEHÁZY kir. albiró

3 nap alatt hófehér arcot és
kezeket varázsol az

„ANNA-CRÈME”

melyet száraz voltánál fogva nappal
is lehet használni. **Ára 1.50**

Anna-pouder 1.50
hozza való szappan 70 fillér
Kapható kizárólag 8-10

Schubert Magyar-korona gyógyszerárában
Szabadkán (Wesselényi-utca)

Négy K-t meghaladó rendelésnél bérmentve!

Ifj. KOVÁCS SÁNDOR
KULÁN

Ajánl jó, tartós és formás

== **KOBRÁK-cipőket** ==
HAZAI GYÁRTMÁNY

A világ minden tájékán hordják.
Továbbá ajánl férfi cipőkben elsőrangú
minőségben világhírű

= **AMERIKAI cipőket** =
amelyekben a tyúkszemek teljesen
elmúlnak.

Nagy választék! Olcsó árak!

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

Vasuti állomás, posta, távírda és telefon.

Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15.—szept 15.

SPECIÁLIS GYÓGYFÜRDŐ SYÍVBETEGEK RÉSZÉRE,
női bajoknál, hólyag és vesebajoknál, kö- és fővénybetegségeknél, a légutak-, az emésztő-
és kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál. Sápikór, vérszegénység, görvél- és ankolikór,
általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szénsavas sós és
szénsavas vasas források. PROSPECTUST KIVÁNATRA KÜLD A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

kartelen kívül szállítanak, azonnal bármily mennyiségű
természetes vegyileg legtisztább folyékony szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított kevésbé
kiadós szénsavval.

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!

Sürgőnycim: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDŐ. Interurban telefon 18. sz.

36

80 katasztrális hold elsőrendű szántóföld

SÍD, szerémszegei község határában, szabad kézből eladó.
Kivánatra 3 részre is eladó. Bővebb értesítés nyerhető

Lemler Mártonnál, Tovaruk

1-3

Schmidt Ferencz

szabó - Kulán

(Ferenc József-tér)

készíti a legdivato-

sabb öltönyöket

a legolcsóbb árban

